

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS ATAŠĖ VEIKLOS ATASKAITA

Belgijos Karalystė, Saulius Šimanauskas

(šalis, kultūros atašė vardas ir pavardė)

2019 m. I pusmetis

2019-07-09

I. Pasiiekti rezultatai įgyvendinant pagrindines metų veiklos užduotis; naujos iniciatyvos ir siūlymai dėl Lietuvos kultūros ir kūrybinių sektorių pristatymo paskyrimo valstybėje:

Pagrindinė tarnybinė veikla buvo skirta atstovauti Lietuvos interesams ES institucijose, organizacijose svarstant kultūros, audiovizualinės žiniasklaidos bei autorių teisių politikos klausimus, ES lygmeniu pristatyti ir atstovauti Lietuvos pozicijoms, susijusioms su ES kultūros, audiovizualinio sektoriaus ir autorių teisių teisine baze, taip pat koordinuoti kultūros projektų įgyvendinimą.

2019 m. I pusmetyje įvyko daugiau nei 30 susitikimų su ES valstybių narių atstovais, ES institucijų pareigūnais, visuomeninių organizacijų ar asociacijų atstovais, kuriojančiais kultūros, audiovizualinius arba autorių teisių politikos klausimus. Juose buvo aptarti Lietuvai aktualūs klausimai, spręstinos problemos, bendradarbiavimo perspektyvos.

2019 m. I pusmetyje teko dalyvauti daugiau nei 30 ES Tarybos, Europos Komisijos ekspertų ir diplomatinio lygmens posėdžių, Lietuvos pozicijos buvo pristatytos ne mažiau 10 kartų. Taip pat vyko pasirengimas 2019 m. gegužės 23 d. ES kultūros ir audiovizualinių reikalų ministrų tarybai, kurios posėdyje Briuselyje dalyvavo LR kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas.

2019 m. I pusmetyje *Rumunijos* pirmininkavimo laikotarpiu *kultūros politikos srityje* buvo tęsiamos ekspertų lygmens diskusijos dėl *ES strateginio požiūrio į tarptautinius kultūros ryšius ir veiksmų programas*, parengtos atitinkamos Tarybos išvados, kurias priėmė balandžio 8 d. Užsienio reikalų taryba. Šiose išvadose nustatomas tikslas stiprinti ES užsienio politikos veiksmingumą ir poveikį integruojant tarptautinius kultūros ryšius į užsienio politikos priemonių spektrą, taip pat pripažįstamas visapusiško, tarpsektorinio požiūrio į kultūrą poreikis. Kultūros reikalų darbo grupėje buvo parengtos ir 2019 m. gegužės 23 d. Kultūros ministrų taryboje priimtoms *Tarybos išvados jaunųjų kūrybiškų kartų*. Išvadose pripažįstama, kad reikia labiau strateginio požiūrio į vaikų ir jaunuolių dalyvavimą kultūriniame gyvenime, ir raginama imtis priemonių, kuriomis palengvinamas sklandus perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką. Įgyvendinant 2019–2022 m. Tarybos darbo planą kultūros srityje Kultūros reikalų komitete parengti dviejų naujų atvirojo koordinavimo ekspertų darbo grupių veiklos įgaliojimai, kurios savo darbą pradės 2019 m. II pusmetyje: *Lyčių lygybės* darbo grupė ir *Bendros gamybos audiovizualiniame sektoriuje* darbo grupė.

Teisėkūros srityje Taryboje pavyko suderinti galutinį dalinį požiūrį dėl naujo laikotarpio 2021-2027 m. „Kūrybiškos Europos“ programos viso teksto. Naujame laikotarpyje numatoma tęsti pasiteisinusią programą be esminių struktūrinių pokyčių. Naujos kartos programoje išlaikomas programos autonomiškumas bei siūlomas 27% didesnis biudžetas (1,85 mlrd. Eur) lyginant su dabartine programa (1,46 mlrd. Eur), siekiama geresnių konkurencijos sąlygų projektams iš mažo pajėgumo šalių, lygių galimybių visiems kultūros ir kūrybos sektoriams. Vienas iš didžiausių nesutarimų, kilusių Tarybose diskusijose, buvo Europos Komisijos pasiūlymas įtraukti dvi organizacijas (Europos Sąjungos jaunimo orkestrą ir Europos kino akademiją) į programos tekstą, taip suteikiant stabilias finansavimo garantijas šioms organizacijoms neorganizuojant atviro konkurso. Daugeliui valstybių narių prieštaraujant (tarp jų ir Lietuvai) dėl tokio privilegijuoto šių organizacijų išskyrimo, nors ir suprantant, kad jos sukauptė unikalią patirtį savo atitinkamose srityse, buvo rastas kompromisas konkrečiai neminėti šių organizacijų programos tekste, tačiau įtraukiant jų atliktinas veiklas į Kultūros ir MEDIA paprogramių remtiną veiklą, kurioms bus organizuojami atviri kvietimai teikti paraiškas. Europos Parlamentas savo pranešime dėl naujos kartos programos šias organizacijas vis tik įtraukė į finansuojamų be konkurso organizacijų sąrašą. Galutinis 2021-2027 m. „Kūrybiškos Europos“ programos tekstas bus derinamas nuo 2019 m. rudens planuojamose tarpinstitucinėse ES Tarybos, Europos Parlamento ir Europos Komisijos derybose.

Audiovizualinės politikos srityje vyko ekspertų lygmens diskusijos dėl geresnės Europos audiovizualinių kūrinių tarpvalstybinės sklaidos, daugiausia orientuojantis į bendros gamybos kūrinius, parengtos atitinkamos išvados, kurias priėmė 2019 m. gegužės 23 d. Kultūros ministrų taryba. Išvadose pripažįstama, kad Europos kultūros ir kalbų įvairovė yra didelis Europos audiovizualinio sektoriaus turtas, ir siūlomos priemonės, skirtos sukurti palankią aplinką bendros kūrinių gamybos plėtrai. Kultūros ministrų taryboje taip pat vyko *politiniai debatai* tema „Nuo kovos su dezinformacija iki ES piliečių pasitikėjimo žiniasklaida atkūrimo“. Kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas diskusijoje pabrėžė, kad labai svarbu stiprinti ES piliečių atsparumą dezinformacijai ir sąmoningumą, kuris įmanomas skatinant medijų raštingumą, kritinio mąstymo įgūdžius, taip pat skatinti kokybiškos tiriamosios žiniasklaidos plėtrą. Kalbėdamas apie Europoje kuriamo turinio stiprinimo skaitmeninėje erdvėje klausimu ministras diskusijoje atkreipė dėmesį į tai, kad norint tinkamai pasinaudoti skaitmeninių technologijų teikiama nauda, būtinas glaudesnis kultūros ir informacinių technologijų sektorių bendradarbiavimas, skaitmeninių technologijų panaudojimas mokslo ir kultūros sektorių bendrose veiklose, sukuriant geresnes galimybes kultūros paveldo tyrinėjimui ir užtikrinant paveldo objektų išsaugojimą.

Autorių teisių politikos srityje buvo tęsiamos intensyvios tarpinstitucinės ES Tarybos, Europos Parlamento ir Europos Komisijos derybos dėl Autorių teisių direktyvos bendrojoje skaitmeninėje rinkoje. Šia direktyva siekiama numatyti teisinės priemonės, skirtas pritaikyti skaitmeninei tarpvalstybinei aplinkai šiuo metu autorių turtinių teisių apsaugai taikomas išimtis ir apribojimus. Didžiausios diskusijos vyko dėl dviejų svarbiausių klausimų: 11 straipsnio dėl Spaudos leidėjų teisės taikymo apimties ir 13 straipsnio dėl tam tikrų internetinių paslaugų teikėjų (platformų) būdų naudoti saugomą turinį. Taip pat vyko analogiškos intensyvios tarpinstitucinės derybos dėl *Transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamoms programoms bei retransliuojamoms televizijos ir radijo programoms direktyvos*. Šia direktyva siekiama paskatinti tarpvalstybinio ES mastu teikti transliavimo paslaugas papildančias internetines paslaugas ir sudaryti palankesnes sąlygas skaitmeninei kitų valstybių narių televizijos ir radijo programų retransliacijai uždaraisiais tinklais. Abi direktyvos suderintos ir priimtos 2019 m. balandžio 17 d.

2019 m. I pusmetyje suorganizuoti 2 Kultūros ministerijos vadovybės vizitai į Briuselį. 2019 m. gegužės 23 d. LR kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas dalyvavo Kultūros ministrų taryboje. 2019 m. kovo 25-26 d. LR kultūros viceministrė Regina Jaskėlevičienė, kartu su kitų LR ministerijų viceministrais, atsakingais už ES klausimų koordinavimą, dalyvavo išvažiuojamajame Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos posėdyje Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje, susitiko su ES institucijų atstovais ir aptarė ES aktualijas.

2019 m. II pusmetyje pirmininkaujanti *Suomija* pristatė pirmininkavimo programą ir prioritetus. Suomija sieks politinio susitarimo tarpinstitucinėse derybose su Europos Parlamentu ir Europos Komisija dėl naujosios 2021-2027 m. programos „Kūrybiška Europa“, sieks sinergijos ir politikos darnos tarp 2019-2024 m. ES Strateginės darbotvarkės ir Pirmininkaujančios valstybės darbotvarkės, ypač tarp kultūros ir tvarios plėtros (ES ir JT lygiu), demokratijos ir švietimo, bei tarp audiovizualinės ir tvarios plėtros, taip pat sieks aktyviai įgyvendinti 2019–2022 m. Tarybos darbo planą kultūros srityje. Rengs *Tarybos išvadas dėl kultūros ir tvarios plėtros*. Kultūros ministrų taryba vyks 2019 m. lapkričio 22 d.

II. Kultūros atašė iniciatyva arba/ir su kultūros atašė pagalba įgyvendintos veiklos:

Veiklos sritis (koncertas, paroda, vizitas, archyvo pervežimas ir pan.), pavadinimas, atsakingi vykdytojai (Lietuvos ir paskyrimo valstybės įstaigos, įmonės, kultūros atašė), kultūros atašė indėlis į projektą	Veiklos įgyvendinimo vieta ir data	Į veiklą įtraukti kultūros ir kūrybinių sektorių profesionalai	Veiklos reikšmė, pasiekti rezultatai (atsakingų vykdytojų statusas ir bendradarbiavimo kokybė, tikslinės auditorijos grupės, žiniasklaidos vertinimai, rezultatų tvarumas, įvykę aukšto lygio susitikimai ir pan.)	Auditorijos dydis (lankytojų skaičius)	Svarbiausi anonsai ir atsiliepimai žiniasklaidoje, nuorodos tinklapiuose arba reikšmingų publikacijų kopijos el. formatu
<p>1. Kristinos Norvilaitės ir Jūratės Rekevičiūtės grafikos darbų parodos „Spalvų džiazas“ pristatymas tarpdisciplininiame kultūros vakare „Moters balsas“</p> <p><u>Bendraorganizatorius:</u> Kultūros atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES</p> <p>https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/briuselyje-surengtas-grafikos-muzikos-literaturos-ir-sutartiniu-vakaras-moters-balsas</p>	Lietuvos nuolatinė atstovybė ES, Briuselis, 2019 m. sausio 25 d.	Grafikė Kristina Norvilaitė; Grafikė Jūratė Rekevičiūtė; Rašytoja Erika Umbrasaitė; Kanklininkė Agota Zdanavičiūtė	Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES Briuselyje surengtas tarpdisciplininis kultūros vakaras „Moters balsas“, kuriame savo kūryba ir atradimais dalijosi grafikės Kristina Norvilaitė ir Jūratė Rekevičiūtė, rašytoja Erika Umbrasaitė ir kanklininkė Agota Zdanavičiūtė. Pilnutėlėje Lietuvos nuolatinės atstovybės salėje skambėjo kanklių melodijos, paveikslų, kovos su vėžiu ir tiesiog gyvenimiškos istorijos. Prancūzijoje gyvenanti rašytoja ir žurnalistė Erika Umbrasaitė pristatė savo patirtis kovojant su vėžiu ir savo knygas „Vienos krūties istorija“, „Prancūzija mon amour“, „Paskolink man savo gyvenimą“.	70	https://m.diena.lt/naujienos/laisvalaikis-ir-kultura/kultura/briuselyje-galingai-suskambeturiu-menininkiu-balsas-898642

<p>2. Pianisto Kasparo Uinsko fortepijono rečitalis Briuselio F.Šopeno rečitalių ciklo renginyje.</p> <p><u>Bendraorganizatorius:</u> Kultūros atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES</p> <p>https://lrm.lrv.lt/lt/naujienos/briuselyje-pianisto-kasparo-uinsko-koncertas</p>	<p>Karališkoji konservatorija, Briuselis, 2019 m. balandžio 27 d.</p>	<p>Pianistas Kasparas Uinskas</p>	<p>Briuselio Karališkojoje konservatorijoje viename iš Frederiko Šopeno fortepijono rečitalių ciklo renginių pianistas Kasparas Uinskas atliko solo rečitalį, kuriame skambėjo Frederiko Šopeno kūriniai. Kasparo Uinsko virtuoziškas pasirodymas susilaukė didžiulio gausios tarptautinės Briuselio auditorijos dėmesio.</p>	<p>250</p>	<p>http://www.brusselschopindays.com/edition-2018-2019/</p> <p>https://www.facebook.com/pg/brusselschopinay/photos/?tab=album&album_id=832294837139447</p>
<p>3. Lietuvos išeivijos menininkų kūrinių parodos „Nuo realizmo iki objekto“ pristatymas</p> <p><u>Organizatorius:</u> Kultūros atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES</p> <p>https://lrm.lrv.lt/lt/naujienos/briuselyje-atidaryta-lietuviu-iseivijos-menininku-paroda-nuo-realizmo-iki-objekto</p>	<p>Lietuvos nuolatinė atstovybė ES, Briuselis, 2019 m. gegužės 6 d.</p>	<p>Ugnė Bužinskaitė, parodos kuratorė, VšĮ „Išeivijos dailės fondas“ vykdomoji direktorė; Giedrė Marčiulaitė, parodos koordinatorė, VšĮ "Lewben Art Foundation" projektų vadovė</p>	<p>Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES Briuselyje minint Pasaulio lietuvių metus atidaryta lietuvių išeivijos menininkų paroda „Nuo realizmo iki objekto“, kuri veiks iki 2020 m. vasario mėn. Parodoje pristatyti 19-os Lietuvos išeivijos menininkų darbai nuo XX a. pradžios iki šių dienų – Ray Bartkaus, Stasio Eidrigevičiaus, Prano Gailiaus, Česlovo Janušo, Rūtos Jusionytės, Vytauto Kasiulio, Algimanto Kezio, Prano Lapės, Jono Mackevičiaus, Jurgio Mačiūno, Ievos Martinaitytės-Mediodios, Viktoro Petravičiaus, Jono Rimšos, Antano Rūkštelės, Elenos Urbaitytės-Urbaitis, Adolfo Valeškos, Viktoro Vizgirdos, Kęstučio Zapkaus ir Vladislovo Žiliaus kūriniai.</p>	<p>120</p>	<p>https://www.15min.lt/kultura/naujiena/naujienos/briuselyje-lietuviu-iseivijos-menininku-paroda-1104-1140330</p> <p>https://www.lewbenart.com/naujienos/pasaulio-lietuviu-metu-proga-briuselyje-atidaroma-paroda-nuo-realizmo-iki-objekto</p> <p>https://www.lewbenart.com/naujienos/fotoreportazas-is-parodos-nuo-realizmo-iki-objekto-atidarymo-briuselyje/</p>

<p>4. Lietuvos menininkų dalyvavimas Briuselio komiksų festivalyje. (suderintas projektas)</p> <p><u>Bendraorganizatorius:</u> Kultūros atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES</p>	<p>Briuselio vizualiųjų menų centras BOZAR ir Briuselio parkas, 2019 m. rugsėjo 13-15 d.</p>	<p>Rašytoja, vertėja Jurga Vilė; Iliustratorė, dailininkė Lina Itagaki; Iliustratorė, komiksų autorė Akvilė Misevičiūtė Iliustratorė, komiksų autorė Miglė Anušauskaitė</p>	<p>Rugsėjo 13-15 d. Briuselyje vyks kasmetinis Briuselio komiksų festivalis. Europos Sąjungos kultūros institutų tinklas EUNIC bei Izraelis, Suomija, Estija, Lietuva, Vengrija, Lenkija ir Portugalija bei Baskų šalis rengia bendrą stendą ir bendrą programą: panelines diskusijas, kūrybines dirbtuves, parodą, komiksų knygų pristatymus ir pasirašymus, bendrą komiksų piešimą. Renginys per savaitgalį sutraukia apie 100 tūkst. lankytojų ir 250 komiksų autorių. Rašytoja Jurga Vilė ir iliustratorė Lina Itagaki, kurių komiksų knyga apie tremtį „Sibiro haiku“ pelnė Lietuvos 2018 m. knygos apdovanojimą vaikų kategorijoje – ves kūrybines dirbtuves istorine tremčių tematika mokyklinio amžiaus vaikams; iliustratorė Akvilė Misevičiūtė (Magicdust), 2017 m. pelniusi pagrindinį Rytų Londono komiksų ir menų festivalio ELCAF bei „WeTransfer“ apdovanojimą, kuris jai suteikė galimybę išleisti komiksų knygą „Tropical Wildchids“ – ves dirbtuves apie lipdukų kūrimą ir komiksų scenarijų kūrimą remiantis rasta daiktais; komiksų autorė Miglė Anušauskaitė, sukūrusi komiksų knygą „10 litų. Grafinė novelė apie Darių ir Girėną“ (bendraautorė Gerda Jold) ir „Dr. Kvadratas. Greimas ir jo semiotika“ – ves dirbtuves apie lingvistiką menininkams.</p>	<p>https://visit.brussels/en/sites/comicsfestival</p>
<p>VISO: veiklų skaičius 4</p>		<p>VISO: dalyvių skaičius 11</p>	<p>VISO: lankytojų skaičius 440</p>	<p>VISO: pranešimų skaičius 3</p>

III. Kultūros atašė sudaryta veiklos kontaktų suvestinė (informacija teikiama tik II pusmečio ataskaitoje).

IV. Pastabos ir siūlymai